

Nr 105.

Av herr Rydén, *angående revisionskommissarietjänsternas i arméförvaltningen placering i lönegrad.*

Vid 1929 års riksdag framlade jag i första kammaren i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av försvarets centrala ledning och förvaltning en motion (nr 272) av följande innehåll: I årets statsverksproposition hava vid upprättande av förslag till ny stat för arméförvaltningen icke beaktats de skäl, som av ämbetsverket i dess utlåtande med anledning av 1927 års berednings betänkande och förslag rörande den centrala försvarsförvaltningen blivit anförda för uppflyttning från 24:e till 26:e lönegraden av en tjänst i arméförvaltningen.

Den åsyftade tjänsten (en revisionskommissarietjänst) är förlagd till civila departementets kameralbyrå, och dess innehavare har huvudsakligast till uppgift:

1. Granskning av redovisningar, rekvisitioner och räkningar, vilka inkomma från myndigheter, som sakna kassaförvaltning — sådana som försvarsdepartementets kansli, kommandoexpeditionen, de olika truppslagsinspektörernas expeditioner, vattenfallsstyrelsen m. fl. — eller från redogörare för de årligen till synnerligen stort antal uppgående särskilt anordnade skolor och utbildningskurser, eller som insändas från länsstyrelser beträffande vissa för försvarsverkets räkning förskjutna kostnader och från enskilda förskottsinnehavare m. fl. ävensom ersättningsärenden i övrigt — såsom rekvisitioner från kommitteer för försvarsväsendet — som överlämnas till ifrågakvarande tjänsteman för handläggning.

2. Granskning av krigskassörens månadsräkenskaper och därmed sammanhängande kontroll av journalbokföringen i arméförvaltningen, vilket arbete är ett led i civila departementets uppgift att, så långt ske kan, sammanhålla hela den ekonomiska förvaltningen vid landförsvaret.

3. Utredning i kamerala frågor.

Den arbetsbörda, som påvilar ifrågakvarande tjänsteman för fullgörandet av ovannämnda åligganden, är av synnerligen stor omfattning, om vilken man kanske lättast får en föreställning genom vissa av ämbetsverket anförda siffror i underdånigt utlåtande den 25 januari 1924 i anledning av Allmänna civilförvaltningens lönenämnds förslag angående uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster, som tillhört förutvarande 2:a normalgraden. Enligt berörda siffror blevo under år 1922 i över 1,400 av denne tjänsteman handlagda ärenden efter

civila departementets beslut avförda 3,500,000 kronor. Ehuru dessa siffror naturligen växlat under årens lopp, har arbetsbördan icke undergått någon förändring och kommer ej heller att röna någon minskning av den genomförda nya härordningen.

För behörigt fullgörande av ovannämnda uppgifter måste, vad granskningsarbetet beträffar, för vilket ifrågavarande tjänsteman — i olikhet med andra revisionstjänstemän och kamrerare m. fl. inom ämbetsverket — jämlikt regeringsrättsresolution den 25 september 1911 har att stå ekonomiskt redogörarens ansvar, krävas *dels* en ingående detaljkunskap i fråga om sättet för behandlingen av ärenden rörande utbetalning inom de olika avdelningarna i arméförvaltningen och om de under fjärde huvudtiteln uppförda anslagen och villkoren för deras disponerande och *dels* en grundlig kännedom om de såväl vid granskningen som för den kamerala utredningen i dess helhet tillämpliga författningar, kungl. brev och riksdagsbeslut m. m. Då ett stort antal av sådana ärenden avse utbetalningar snarast möjligt och sålunda äro av brådskande art, måste talrika av civila departementets utbetalningsbeslut helt vila på ifrågavarande tjänstemans duglighet, vakenhet och omdömesförmåga. Vad åter angår utredningsarbetet, erfordras för detsamma såväl en grundlig kännedom om Kungl. Maj:ts eller arméförvaltningens tidigare beslut inom de mångfaldiga och omväxlande ämnesgrupper av administrativ eller kameral natur, som innefattas i kameralbyråns förvaltningsområde, som ock förmåga av initiativ och uppslagsrikedom i ärenden av mera oprövad art.

Samtliga ovananförda förhållanden åberopades i arméförvaltningens först berörda utlåtande över 1927 års berednings betänkande och förslag (sid. 104 och 105) och lämnades, efter vad det vill synas, obestridda. Beredningen ansåg emellertid, att någon uppflyttning i högre lönegrad "för närvarande" icke borde äga rum. Beredningens ledamot Widell anmälde dock en avvikande mening, i det han förklarade sig anse, att ifrågavarande revisionskommisariatjänst på de skäl, som förut angivits, borde uppflyttas i lönegrad B 26.

1928 års sakkunniga funno däremot enligt sitt betänkande och förslag rörande försvarets centrala ledning och förvaltning (sid. 83) de motiv, som anförts för uppflyttning av tjänsten till lönegrad B 26, vara väl grundade och upptogo till följd därav i sina beräkningar (sid. 88) en kostnadsökning å högst 960 kronor för tjänstens uppflyttning på föreslaget sätt.

I årets statsverksproposition, nr 175, har emellertid, som här ovan nämnts, förslaget icke vunnit beaktande, utan att några motiv för det föredragande statsrådets ståndpunkt i denna fråga anförts.

Då de skäl, som enligt det ovan relaterade av arméförvaltningen framlagts för en högre placering å löneskalan av ifrågavarande tjänst, synas synnerligen starka, torde såsom motiv för statsrådets ställningstagande emot det av 1927 års beredning blott för *det dåvarande* avstyrkta, och av 1928 års sakkunniga helt tillstyrkta förslaget fått vara avgörande de riktlinjer, som av Allmänna civilförvaltningens lönenämnd uppdragits för placering i 26 lönegraden av vissa

tjänster, tillhörande den s. k. sekreteraregruppen. Enligt desamma skulle för sådan placering erfordras, att innehavare av dylika tjänster vore ålagda ständig föredragningskyldighet eller ägde nödiga kvalifikationer för att i egenskap av byråchefens närmaste man vid dennas tjänstledigheter o. d. på förordnande inträda såsom ställföreträdare.

Det är väl sant, att någon föredragningskyldighet i egentlig mening — d. v. s. plikt att inför departementschefen och kameralbyråchefen i sittande föredragning personligen anmäla och till beslut i en eller annan riktning föreslå inkomna utbetalnings- eller utredningsärenden o. d. — icke åligger revisionskommisarien å kameralbyrån. En sådan anordning vore för övrigt icke vidare lämplig beträffande ifrågavarande tjänsteman, vilken, som ovan berörts, har oftast brådskande ärenden om händer och vars vistelse å tjänsterummet är mera nödvändig än för andra befattningshavare i ämbetsverket i och för mottagande av rådfrågande redogörare m. fl. eller av tjänstemeddelanden i telefon. Sakligt sett torde emellertid nyssberörda personliga föredragning böra anses mer än väl ersatt genom de av denne revisionskommisarie dagligen för vederbörligt beslut av byråchefen och departementschefen med redogörareansvar avgivna promemorior å redovisnings- och utbetalningsärenden och genom de många gånger omfattande skriftliga yttranden i utredningsärenden, vilka för nämnda chefer tjäna till ledning vid dylika ärendens avgörande.

Vad åter beträffar lönenämndens för placering i 26 lönegraden uppställda villkor om kvalifikationer för utövning under vissa tider av byråchefens tjänsteåligganden, kan detta villkor sägas synnerligen väl passa in på kameralbyråns revisionskommisarie, på vilken — såsom ovan antytts — måste ställas stora anspråk i fråga om revisorsskicklighet, kamerala kunskaper och förmåga av initiativ ävensom beträffande färdighet att leda kamerala o. d. arbeten och avfatta förslag till kameralbyråns beslut. Den nuvarande innehavaren av ifrågavarande tjänst har också under åtskilliga år tagits i anspråk som byråchefens ställföreträdare vid förekommande tjänstledigheter.

Av det som anförts i nyss angivna tvenne avseenden torde framgå, att även efter lönenämndens ovanberörda riktlinjer, om de ej tolkas allt för bokstavligt, en innehavare av kameralbyråns revisionskommisariatjänst lärer fylla måttet av de fordrade kvalifikationerna för åtnjutande av placering i 26 lönegraden. Min personliga, på egen erfarenhet grundade uppfattning har också givit vid handen, att endast de, särskilt i revisions- och kameralt avseende, mest erfarna och kunniga tjänstemännen böra komma i fråga till innehavande av nämnda befattning — och detta bland annat också av det skälet, att vid beslutandet i de talrikt förekommande och ofta på stora belopp gående utbetalningsärendena byråchefen och departementschefen, som givetvis ej hinna med att ingående pröva de företedda verifikationerna och som jämte underhandsgranskaren sedan flera år tillbaka ålagts återbetalningsansvar för eventuellt felaktiga beslut, måste kunna känna sig förvissade om, att icke något blivit förbisett eller uraktlåtet vid granskningspromemoriornas avfattning. Det ansvar, som påvilar

ifrågavarande revisionstjänsteman själv, och de stora fordringar, hans nämnda chefer måste ställa på innehavaren av en sådan befattning, medför med nödvändighet, att de bästa möjliga avlöningsvillkor böra kunna erbjudas för att få tjänsten i fråga besatt på ett fullt tillfredsställande sätt.

Enär förevarande omorganisationsfråga i dess helhet icke blev avgjord vid förlidet års riksdag, blev ej heller ovananförda motion föremål för riksdagens beslut.

Jag får därför med återupprepande av den ovan angivna motiveringen hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att den utav de tre revisionskommisarietjänsterna i arméförvaltningen, som för närvarande tillhör 24 lönegraden, i likhet med de övriga revisionskommisarietjänsterna inom ämbetsverket, skall hänföras till 26 lönegraden.

Stockholm den 21 januari 1930.

Värner Rydén.
